

(א) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(ב) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(ג) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(ד) רש"ל מ"ו: (ס) ז"מ לו.
(ה) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(ו) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(ז) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(ח) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(ט) יבמות ק"ח: ז"מ לו.
(י) יבמות ק"ח: ז"מ לו.

תורה אור השלם

1. נפש כי תחטא ועשה
מעל ב' וכו' וכו' וכו' וכו'
בפסוק או בתשומת יד
או בגזל או עשק את
עמיתו.
2. או מצא אבדה וכו'
בה ונשבע על שקר על
אחת מכל אשר יעשה
האדם לחטא בהנהגה.
ויקרא ה כב
3. או מכל אשר יעשה
עליו לשקר ושלם אתו
בראשו ודמשתיו יסוף
עליו לאשר הוא לו
יתנו פדיון אשמתו.
ויקרא ה כד

הגהות הב"ח

(א) גמ' ואינו יודע מאיזה
וכו' לו הדר: (ב) שם
ממונה למירה אבל גזל:

גליון הש"ס

גמ' תקנה גזילה התקינו.
ע"י שנועט ד' מה ע"א
מוס' ד"ה גדולות:

הרי זה משלם חומש על חומש. חומשו של חומש לחומש ראשון
נעשה קרן: עד שיממטע כו'. שאם חזר ונתן לו חומש ראשון
ונשבע על השני והודה חומשו וחומשו של חומש שני וכן
לעולם עד שיממטע הקרן של חומש שלא יכפור לו שזה פרוטה:
או עשק את עמיסו. שכר שכר:

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

א"הרי זה משלם חומש על חומש עד שיתממטע
הקרן משה פרוטה יוכן בפסוק שנאמר: (או)
בפסוק או בתשומת יד או בגזל או עשק את
עמיתו² או מצא אבדה וכו' וכו' וכו' וכו'
שקר: הרי זה משלם קרן וחומש ואשם:
גמ' נשבע לו אין ולא נשבע לו לא מני
לא רבי טרפון ולא רבי עקיבא⁶ דתניא גזל
אחד מחמשה ואינו יודע⁶ איזה מהן וכל אחד
אומר אותי גזל מניה גזילה ביניהם ומסתלק
דברי רבי טרפון ר"ע אומר לא זו דרך
מוציאתו מיד עבירה עד שישלם גזילה לכל
אחד [ואחד] מני אי ר"ט אע"ג דאישתבע
אמר מניה גזילה ביניהם ומסתלק אי רבי
עקיבא אע"ג דלא אישתבע אמר עד שישלם
גזילה לכל אחד ואחד לעולם רבי עקיבא
היא וכו' קאמר רבי עקיבא עד שישלם גזילה
לכל אחד ואחד היבא דאישתבע הוא דקאמר
מאי טעמא דאמר קרא³ לאשר הוא לו יתנו
ביום אשמתו ורבי טרפון אע"ג דאישתבע
עבוד רבנן תקנתא דתניא ר' אלעזר ברבי
צדוק אומר: יתקנה גדולה התקינו שאם
היתה הוצאה יתירה על הקרן משלם קרן
וחומש לבית דין ומביא אשמו ומתכפר לו
ור' עקיבא כי עבוד רבנן תקנתא היבא דידע
למאן גזילה דקא מהדר ליה ממונא למריה
גזל אחד מחמשה דלא ידע למאן גזילה
דלא הדר ממונא למריה לא עבוד רבנן
תקנתא מתיב רב הונא בר יהודה א"ר
שמעון בן אלעזר לא נחלקו רבי טרפון ורבי
עקיבא על שלקח אחד מחמשה ואינו יודע
מאיזה מהן לקח ישמניה דמי מקח ביניהם
ומסתלק על מה נחלקו שגזל אחד מחמשה

בני אדם ואינו יודע מאיזה מהן גזל שר' טרפון אומר מניה דמי גזילה ביניהם
ומסתלק ורבי עקיבא אומר אין לו תקנה עד שישלם גזילה לכל אחד ואחד ואי
סלקא דעתך דאישתבע⁴ מה לי לקח מה לי גזל ועוד מתיב רבא מעשה
בחסיד אחד שלקח משני בני אדם ולא היה יודע מאיזה מהן לקח ובא
לפני רבי טרפון אמר לו הנח דמי מקחך ביניהם והסתלק בא לפני רבי עקיבא
אמר לו אין לך תקנה עד שתשלם לכל אחד ואחד ואי סלקא דעתך
דמישתבע חסיד מי מישתבע בשקרא וכו' תימא דמישתבע והדר הוי חסיד
והא כל היבא דאמרין מעשה בחסיד אחד או רבי יהודה בן בבא או רבי
יהודה ברבי אילעאי ורבי יהודה בן בבא ורבי יהודה ברבי אילעאי חסידים
דמעיכרא הוי אלא לעולם ר' טרפון היא ומודה ר' טרפון היבא דאישתבע מאי
טעמא דאמר קרא לאשר הוא לו יתנו ביום אשמתו ורבי עקיבא⁷ (דאמר)
אע"ג דלא מישתבע קנים ור' טרפון מכדי היבא דמישתבע לא סגיאל דלא הודה
מאי איריא ונשבע אפילו בלא שבועה נמי דתניא⁸ מודה רבי טרפון בלאומר
לשנים גזלתי אחד מכם מנה ואינו יודע איזה מכם נותן לזה מנה ולזה מנה
שכבר

מניה גזילה ביניהם ומסתלק. צדוק המפקיד (ז"מ לו): מוקי לה דלא
דוקא ציניהם דשקלי להו כולהו ואולי אלא יניח עד שימזכר
הדבר מי הם הצעלים: דברי רבי טרפון. ואפילו לרב הונא
ולרב יהודה דלמרי בהגזל צדוק (לקמן דף ק"ח). גבי מנה לי צדוק

והלה אומר איני יודע חייב דשמא
וצרי צרי עדיף ומפקינן ממונא הכא
מודו דאין צריך לשלם לכל אחד דהא
לדידיה נמי צרי שצדקה משקרינן
שצדקה לא גזל אלא האחד הלכך
צרי דידהו לא חשיב לגבי שמא
דידיה לאפוקי ממונא ואפילו רב
נחמן ורבי יוחנן דלמרי התם פטור
ללאו צרי עדיף אלא מוקינן ממונא
במקום מריה מנא סברי הכא אפילו
כצרי עקיבא דלמר עד שישלם גזילה
לכל אחד ואחד דהכא מיהא מנה
מודה דלית ליה לשלומי אלא התם
לא מודי מדי: לעולם ר"ע.
משום הכי מוקי פלוגמיהו נשבע
וכר"ע ולא מוקי לה בשלם נשבע
ומימי כר' טרפון משום דכלל דוכתא
מהדרי לאוקמי מתני' כר' עקיבא
כדלשכתן בסוף השוכר את האומנין
(ז"מ דף פב). דפריך אי הכי קמה לה
מתני' דלא כרבי עקיבא:

והר"ב טרפון אע"ג דנשבע עבוד
רבנן תקנתא ב'. תימה
דמשמע הא אין הוצאת הדק יתירה
מוליכה אחריו למדי ואמאי והאמר
ר' טרפון מניה גזילה ציניהם ומסתלק
וכ"ת ה' בני אדם היינו הוצאה
מרוכה על הקרן הא צענים נמי
קמי לקמן בצרימא דחסיד ושמא
השתא אכתי לא שמיע ליה ומייהו
תימה כיון דמודה ר"א היבא דאין
הוצאה יתירה אמאי קאמר ר"ע היא
כר' טרפון נמי אמאי דאפילו למאן
דמוקי לה כר"ע לא מיתוקמא מתניתין
אלא צאין הוצאה יתירה ו"ל דמתני'
איירי אפילו בהוצאה יתירה שצריך
להוליד עד מדי כשאנו מוצא צ"ד
עד מדי אע"ג דלא שכיח ולא נקט
מתניתין מדי אלא לפרושי דאפילו
בהוצאה יתירה איירי וצריך להוליד
עד מדי או עד מקום צ"ד אם יש
קרוב יותר אע"ג דהוצאה יתירה
עד שם ומש"ה מתוקמא כר"ע ולא
כר' טרפון דלר' טרפון אפילו כי אין
מונא צ"ד לעולם אין צריך לעשות
הוצאה יתירה על הקרן אלא מניה
צדו עד שמונא צ"ד במקום קרוב
וא"ת מנלן דס"ל הכי לרבי טרפון
דלמא כשאין צ"ד מודה ו"ל דצדוק
הוא דאי הוה מצריך הולכה למדי
כשאין צ"ד כ"ש בגזל אחד מחמשה דלא
הו סגי במסירה לצ"ד כיון דלא הדר
ממונא למריה אלא עד שישלם לכל
אחד ואחד והוה מני ר"א בן דקוק
לאשמועינן רבותא שאם הוצאה

קמא א מיי פ"ו מהל'
גזילה הלכה יב סמג
עשין עג:
ק"ב ב מיי שם הלכה יב
סמג שם:
ק"א ג מיי שם הלכה א
ב ופרק א מהלכות
שנועות הלכה ט סמג
לאין רמ:
ק"ב ד מיי פ"ו מהל'
גזילה הלכה ט סמג
עשין עג טו"ש ח"מ ס'
סמג ט"ף א:
ק"ג ה מיי שם פ"ד הלכה
ט סמג שם טו"ש:
ח"מ ס' שם ט"ף א:
ק"ד ו מיי שם פ"ו הלכה
י סמג שם טו"ש:
ח"מ ס' שם ט"ף א:
ק"ה ז מיי פ"כ מהלכות
מסירה הלכה ב סמג
עשין פג טו"ש ח"מ ס'
רבנן ט"ף א:
ק"ו ח מיי שם הלכה ג
טו"ש ע' שם ט"ף א:
ק"ז ט מיי שם טו"ש:
שם ט"ף א:
ק"ח י מיי פ"ד מהל'
גזילה הלכה ט סמג
עשין עג טו"ש ח"מ ס'
שם ט"ף א:
ק"ט כ מיי שם הלכה י
טו"ש ע' שם ט"ף א:

מוסף רש"י

הרי זה משלם חומש
על חומש. הרי זה מוסף
חומש על חומש כשפר. וכן
אם חזר ונתן לו חומש
ראשון שנשבע עליו וזכר
וכפר ונשבע על חומש שני
והודה. מוסף חומש על
חומש שני וכן לעולם. עד
שיממטע הקרן משהו
פרוטה. חומש שהוא
מחוייב כבר וחזר וכופרי
קרי קרן. עד שמהא
כפירה שנועטת בפחות
משה פרוטה (ב"מ דף).

יתירה עד צ"ד דמניה צדוק אלא אמא לאשמועינן כשצ"ד קרוב טוב יותר להניח צדוק ועוד ו"ל דודאי מדלל תני תקנתא צממתי שמע מינה
דליכא תקנתא כלל צנשבע הלכך דוקא מוקי לה כר"ע ולא כר' טרפון דלית ליה תקנתא ור"ע לית ליה תקנתא אפילו בגזל מאחד היבא
נשבע והא דקאמר ר"ע כי עבוד רבנן תקנתא היבא דידע כו' לדבריו דר' טרפון קאמר כלומר לדידי לית ליה תקנתא כלל צנשבע אלא
אפילו לעידך דלית לך דרבי אלעזר בר' צדוק אפילו צנשבע אכתי איכא למימנר הני מילי היבא דידע למאן גזל: ב"ב היבא דנשבע לא סגי
דלאו הודה. וכיון שהודה מסתמא כל לאת די שמים כיון שלא תצטערו וה"ג צריך להולידו למדי כי היכי דלריך ליתן מנה לכל אחד ואחד: